

**RAPORT O ODDZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO
BUDOWA FARMY WIATROWEJ „UDANIN” W GMINIE UDANIN
WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ W GMINACH UDANIN,
MŚCIWOJÓW, STRZEGOM**

Inwestor: EWG Elektrownie
Wiatrowe Sp. z o.o. - sp. k.
ul. Okrzei 17
59-220 Legnica

Wykonawca: ansee consulting
Michał Jaśkiewicz
ul. Św. Antoniego 2/4
Brama D, Piętro IV,
50-073 Wrocław
www.ansee.pl

Uzupełnienie nr 4

Autorzy:

mgr Sylwia Cygan

mgr Michał Roszyk

Ansee Consulting
Michał Jaśkiewicz
50-073 Wrocław, ul. Św. Antoniego 2/4,
Brama D, Piętro IV, Pasaż Pokoyhof
NIP 899-243-65-48, Regon 020540353

Wrocław, grudzień 2015r.

1. W zakresie oddziaływania inwestycji na klimat akustyczny:

a) należy dokonać analizy dopuszczalnych poziomów hałasu w miejscowości Jenków i możliwości ich przekraczania w wyniku eksploatacji Farmy Wiatrowej Udanin w skumulowaniu z innymi elektrowniami wiatrowymi

b) w obliczeniach oddziaływania skumulowanego uwzględniono 23 elektrownie z projektu Udanin I, których moce akustyczne na potrzeby obliczeń zostały częściowo zredukowane do wartości 99,0-102,0dB. W części opisowej nie przedstawiono jednak wyjaśnień na jakiej podstawie dokonano redukcji mocy akustycznej tych elektrowni (np. na podstawie raportu oddziaływania na środowisko dla farmy Udanin I, decyzji środowiskowej lub na podstawie innych źródeł).

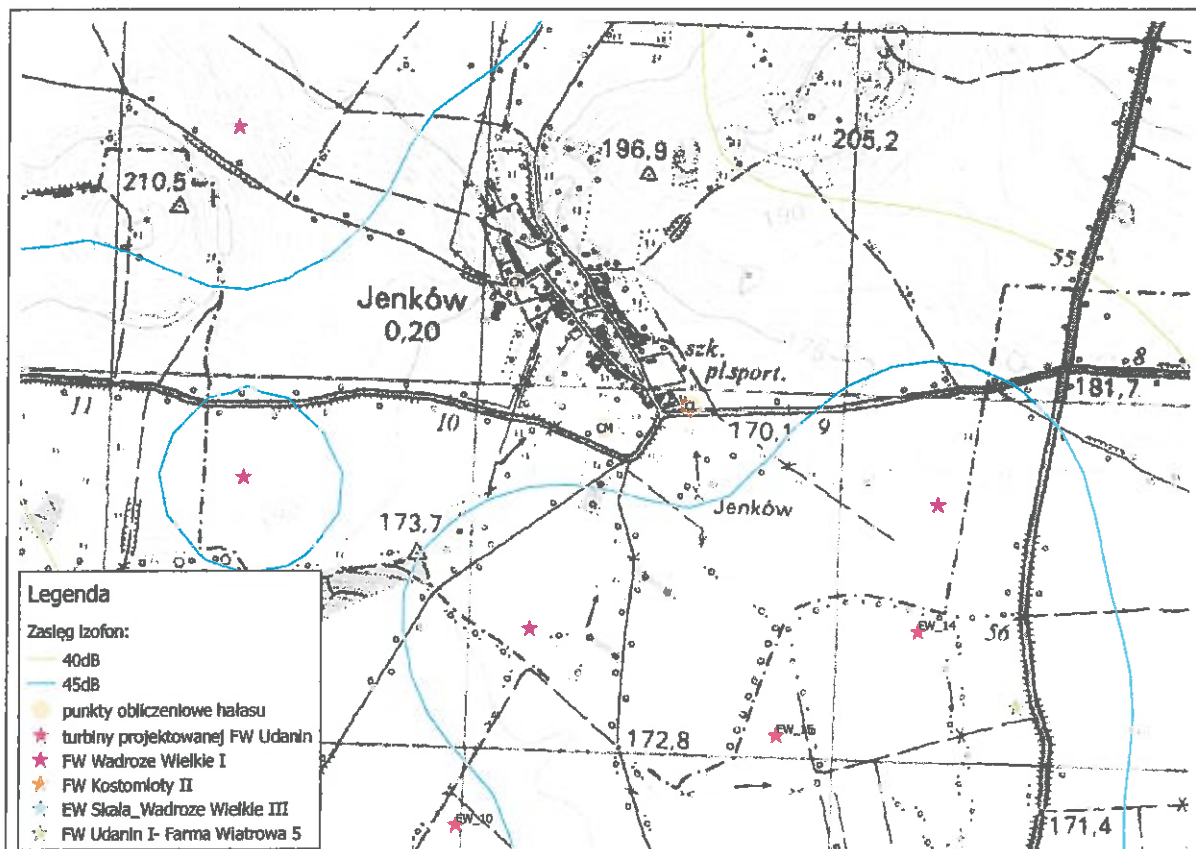
c) należy przedłożyć mapę punktów obliczeniowych hałasu, przedstawiającą lokalizację przynajmniej tych punktów, w których prognozowane wartości hałasu są najbliższe wartością dopuszczalnym w następujących miejscowościach:

- Gościsław, Pielaszkowice, Damianowo- min. 5 punktów**
- Sokolniki, Pichorowice, Udanin, Piekary, Konary, Różana, Jenków, Lusina- min. 3 punkty**
- Lasek, Księżyce- min. 2 punkty**

Ad. 1.a)

Analizy dopuszczalnych poziomów hałasu w miejscowości Jenków i możliwości ich przekraczania w wyniku eksploatacji Farmy Wiatrowej Udanin w skumulowaniu z innymi elektrowniami wiatrowymi dokonano już wcześniej w przedłożonym Aneksie nr 1 do Uzupełnienia nr 3 (Wrocław, grudzień 2015 r.) przekazanego w dniu 7 grudnia 2015 r. z pismem znak L.dz. 377/W/2015/AnZ.

Mapę zasięgu oddziaływania hałasu skumulowanego w porze nocy, w rejonie miejscowości Jenków dla wariantu zakładającego budowę 38 turbin wiatrowych przedstawiono jeszcze raz na poniższej rycinie. Pokazano na niej dodatkowo punkty, w których wykonano obliczenia poziomów hałasu.

Rycina 1. Mapa zasięgu oddziaływania hałasu skumulowanego w porze nocy, w rejonie miejscowości Jenków dla wariantu zakładającego budowę 38 turbin wiatrowych.

Wyniki przedstawione na rycinie są tożsame z wynikami przedstawionymi w przedłożonym Aneksie nr 1 do Uzupełnienia nr 3 (Wrocław, grudzień 2015 r.). Obliczenia wykazały, że w porze nocy wszystkie dopuszczalne poziomy na terenach podlegających ochronie akustycznej hałasu zostaną zachowane pod warunkiem zastosowania redukcji mocy akustycznej 25 turbin oraz wyłączenia 9 turbin wiatrowych w porze nocy (zgodnie z Tabelą 1 w Aneksie nr 1 do Uzupełnienia nr 3, Wrocław, grudzień 2015 r.)

Zestawienie wartości obliczonych poziomów hałasu w porze nocy na najbardziej skrajnie położonych terenach chronionych akustycznie w miejscowości Jenków zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wartości obliczonych poziomów hałasu w porze nocy na najbliższych terenach chronionych akustycznie w miejscowości Jenków po zastosowaniu działań minimalizujących- Warlant II (realizacyjny).

L.p.	Nr punktu	Dopuszczalna wartość poziomu hałasu w porze nocy [dB(A)]	Obliczony poziom hałasu w punktach [dB(A)]	Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocy w odniesieniu do terenów chronionych akustycznie
90.	CL	45,00	43,00	BRĄK
91.	CM	45,00	43,24	BRĄK
92.	CN	45,00	41,83	BRĄK

Wyniki obliczonych poziomów hałasu w miejscowości Jenków w postaci oryginalnego wydruku z programu WindPro znajdują się również w Załączniku nr II (str. 3) do Aneksu nr 1 do Uzupełnienia nr 3 (Wrocław, grudzień 2015 r.).

Warto w tym miejscu przypomnieć, że dopuszczalne poziomy hałasu w miejscowości Jenków zostały określone na podstawie stanu faktycznego w piśmie z dnia 10 września 2014r, (znak: GP.6727.58.2013) Urzędu Gminy Wądroże Wielkie w sprawie udzielenia informacji na temat faktycznego zagospodarowania terenów nie objętych mpzp. Na tej podstawie do obliczeń przyjęto dopuszczalne poziomy hałasu jak dla zabudowy zagrodowej.

Pismo z dnia 10 września 2014r, (znak: GP.6727.58.2013) Urzędu Gminy Wądroże Wielkie w sprawie udzielenia informacji na temat faktycznego zagospodarowania terenów nieobjętych mpzp załączono do niniejszego Uzupełnienia nr 4, jako Załącznik nr I.

Ad. 1.b)

Obliczeń oddziaływania skumulowanego hałasu uwzględniającego m.in. 23 turbiny wiatrowe z projektu FW Udanin I dokonano zgodnie z ustaleniami ze spotkania przedstawicieli Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Ansee Consulting, EWG Elektrownie Wiatrowe sp. z o. o. - sp. k., które odbyło się w dniu 18.03.2015 r.

W pierwszej kolejności wykonano obliczenia dla 47 turbin wiatrowych, dla których dnia 30.11 2009 r. Wójt Gminy Udanin na rzecz EWG Udanin Sp. z o.o. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach Nr 1/2009. W oparciu o aktualną lokalizację terenów chronionych akustycznie wyznaczono maksymalne moce akustyczne poszczególnych 47 turbin wiatrowych, ze względu na brak tej informacji we wspomnianej decyzji środowiskowej z dn. 30.11 2009 r.

W związku z tym, że w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 2011-06-21 (znak OS. 7624-1/09/2011) wydanej przez Wójta Gminy Udanin na rzecz Farmy Wiatrowej 5 Sp. z o. o. również nie ma podanej maksymalnej mocy akustycznej turbin, a

znajduje się tylko zapis: „7. *Przedsięwzięcie eksploatować w sposób umożliwiający dotrzymanie dopuszczalnych norm hałasu, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826) oraz w sposób niezagrożący bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi.*” dokonano symulacji skumulowanego oddziaływania akustycznego tych dwóch inwestycji. Na tej podstawie wyznaczono maksymalne moce akustyczne wszystkich 23 turbin, tak, aby inwestycja nie powodowała przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu i tym samym była zgodna z wydaną decyzją środowiskową.

Po wyznaczeniu mocy akustycznych FW Udanin I przystąpiono do obliczeń oddziaływania skumulowanego z inwestycją EWG Elektrownie Wiatrowe sp. z o.o. - sp. k.

Ad. 1.c)

Mapy punktów obliczeniowych hałasu, w których prognozowane wartości hałasu są najbliższe wartościom dopuszczalnym przedstawiono na Załączniku nr II.A - Mapa punktów pomiarowych Damianowo, Księżyce, Jenków, Konary, Różana, Piekary, Lusina oraz na Załączniku nr II.B- Mapa punktów pomiarowych Udanin, Pichorowice, Pielaszkowice, Sokolniki, Gościśław, Lasek.

2. W uzupełnieniu nr 3 w dalszym ciągu nie wskazano rozważanych wariantów przebiegu przyłączeniowych linii elektroenergetycznych 110kV i 220kV od GPO Piekary do miejsca przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (pkt. 11 pisma tutejszego organu z dnia 9 czerwca 2015 r., znak WOOŚ.4210.4.2015.AMK.12). Autorzy uzupełnienia wyjaśniają, że planowane linie kablowe 110kV i 220kV nie wymagają uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co jednak nie zmienia faktu, że ocenie oddziaływania na środowisko powinny podlegać wszystkie elementy farmy wiatrowej i infrastruktury jej towarzyszącej. Brak dokonania oceny oddziaływania na środowisko przyłączeniowych linii kablowych na obecnym etapie, może doprowadzić do sytuacji, w której element ten nie zostanie w ogóle poddany ocenie oddziaływania na środowisko, gdyż nie będzie wymagał odrębnej procedury uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – co stanowiłoby naruszenie prawa. Problematyka ta została szczegółowo opisana m.in. w *Wytycznych w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych – Rozdział 3 Elementy farmy wiatrowej podlegające ocenie oddziaływania na środowisko [M. Stryjecki, K. Mielniczuk].*

Ad.2

Na obecnym etapie przewiduje się przyłączenie przedmiotowej inwestycji do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego poprzez podziemne linie kablowe 110kV i 220kV wraz ze światłowodami, łączące GPO SN/110kV Piekary (działka nr 343 obr. Piekary, gm. Udanin – objęty wnioskiem o wydanie decyzji środowiskowej z dnia 7 stycznia 2015r., zmienionego wnioskiem z dnia 2 kwietnia 2015r.) z istniejącą Stacją Elektroenergetyczną Świebodzice, położoną w gminie Świdnica, w obrębie Mokrzeszów, w odległości ok. 20km na południe od planowanego zespołu elektrowni wiatrowych.

Przewiduje się, że trasa ww. podziemnych linii kablowych przebiegać będzie przez gminy:

- Udanin - obręby: Piekary, Udanin, Dźwigórz, Lasek, Gościśław,
- Strzegom - obręb Rusko,
- Żarów - obręby: Mielęcín, Łażany, Żarów,
- Jaworzyna Śląska - obręby: Bolesławice, Jaworzyna Śląska, Milikowice, Piotrowice Świdnickie, Nowice, Stary Jaworów, Witków,
- Świdnica - obręb Mokrzeszów.

Rysunek poglądowy na podkładzie mapy topograficznej w skali 1: 25 000, przedstawiający orientacyjny przebieg linii kablowych 110kV i 220kV stanowi Załącznik nr III do niniejszego wyjaśnienia.

Pod względem geograficznym teren rozważanej trasy ww. linii kablowych leży u podnóża Wzgórz Strzegomskich, które z kolei są najbardziej na wschód wysuniętym fragmentem Przedgórza Sudeckiego. Dominują tutaj łagodne wzniesienia. Na obszarze bezpośrednio objętym planowanymi robotami nie występują obiekty przyrody ożywionej i nieożywionej, nie występują strefy i obszary prawnie chronione ustanowione na podstawie ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1651). Odległość pomiędzy planowanym przebiegiem linii kablowych a najbliższym położonym Książańskim Parkiem Krajobrazowym wynosi ponad 700m, a do najbliższych obszarów Natura 2000, znajdujących się w granicach ww. parku krajobrazowego, PLH020034 Dobromierz oraz PLH020020 Przełomy Pełcnicy jest ponad 4km, kolejnym pod względem odległości obszarem Natura 2000 jest PLB020004 Zbiornik Mietkowski położony ponad 5km na wschód od przewidywanej trasy przebiegu linii kablowych. Ze względu na fakt, iż oddziaływanie przedsięwzięcia polegającego na budowie linii kablowych podziemnych zamyka się

właściwie do terenu prowadzonych prac i jego bezpośredniego sąsiedztwa, co zostało bardziej szczegółowo opisane poniżej, nie przewiduje się zagrożeń dla ww. obszarów chronionych. Część trasy może zostać poprowadzona na obszarach znajdujących się w granicach terenu górniczego „Jarosław I”, a także w obszarach ochrony konserwatorskiej i obserwacji archeologicznej. Są to rejony ochrony krajobrazu kulturowego, historycznych układów ruralistycznych i intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego. Ułożenie kabli jednak nie zmieni krajobrazu.

Planowane linie kablowe zostaną tak zaprojektowane, aby w jak najmniejszym stopniu naruszyć i zakłócić środowisko naturalne. Wszystkie urządzenia przewidziane do zabudowy będą urządzeniami nowymi, spełniającymi wymagania norm i przepisów. Ich zabudowa nie wpłynie na pogorszenie standardów środowiska poza wyznaczoną trasą, a linie te planuje się prowadzić przede wszystkim w granicach drogowych działek ewidencyjnych (także przecinających tereny lasów w okolicy miejscowości Łażany) lub działek rolnych. W takim przypadku możliwe jest zastosowanie wykopów otwartych. Wykopy planuje się wykonywać częściowo za pomocą sprzętu mechanicznego (koparki), jednak przy drzewach, w miejscach skrzyżowań i dużego zagęszczenia uzbrojenia podziemnego wykopy prowadzone będą ręcznie. Na całym przebiegu linii kablowych przewiduje się ochronę drzew rosnących w pobliżu wykopu np. przez odeskowanie. W przypadku występowania korzeni, prace ziemne będą prowadzone ręcznie z ich ominięciem lub z wykorzystaniem innej technologii zaakceptowanej przez właściwy organ. Na obecnym etapie nie przewiduje się wycinki drzewostanu. W przypadku konieczności wycinki pojedynczych drzew, zostanie ona przeprowadzona poza sezonem lęgowym ptaków, tj. w okresie od 1 sierpnia do 15 marca, przy czym w okresie 1 - 15 sierpnia wycinkę należy prowadzić pod nadzorem specjalisty ornitologa, który przed dokonaniem wycinki dokona oględzin pod kątem obecności ptaków, a w przypadku potwierdzenia ich występowania – wskaże dopuszczalny termin prowadzenia wycinki (w pozostałym okresie - od 15 sierpnia do 15 marca - ww. nadzór nie jest wymagany). Usunięcie drzew w okresie rozrodu nietoperzy, tj. od 15 maja do 30 sierpnia i hibernacji, tj. od 15 listopada do końca lutego oraz usunięcie drzew o pierśnicy powyżej 100 cm w pozostałych okresach roku – poprzedzone zostanie oglądem przez specjalistę chiropterologa pod kątem obecności nietoperzy, który w przypadku potwierdzenia występowania zwierząt wskaże dopuszczalne terminy i sposoby prowadzenia wycinki.

Przewiduje się wystąpienie skrzyżowań z terenami kolejowymi w trzech punktach, a także skrzyżowania z rowami oraz ciekami, w tym Pielaszkowickim Potokiem, Rzeką Strzegomką i Potokiem Milikówka. Przejścia poprzeczne przez pas drogowy planuje się

wykonać metodą przecisku lub w przypadku przejścia pod drogami o małym natężeniu ruchu – w wykopie wąsko przestrzennym metodą połówki jezdni bez zamykania ruchu kołowego. Przy przekroczeniu cieków wykonany zostanie przewiert sterowany poniżej istniejącego dna.

W trakcie prac ziemnych związanych z realizacją ww. przedsięwzięcia wystąpią:

- przy zastosowaniu metody wykopu - przekształcenia w przypowierzchniowych strukturach geologicznych (zdjęcie pokrywy glebowej i złożenie nakładu do późniejszego wykorzystania, po zakończeniu prac ziemnych), przy zastosowaniu metod bezwykopowych, tj. przewiertu lub przecisku sterowanego, wierzchnie warstwy litosfery nie zostaną naruszone,
- przy zastosowaniu metody przewiertu sterowanego lokalne zmiany litologii podłoża, w tym przypadku – niewielkie ilości urobku,
- odpady, głównie gleby i ziemi.

Potencjalne zagrożenie dla gruntu stanowić może jego zanieczyszczenie w trakcie awaryjnych wycieków substancji ropopochodnych ze sprzętu budowlanego, co wyeliminować można przez używanie sprawdzonego, sprawnego sprzętu.

Realizacja wykopów oraz składowanie gleby z urobku spowoduje okresową emisję pyłów do atmosfery. Będzie ona miała charakter niezorganizowany, o zasięgu ograniczonym głównie do terenu budowy i nie spowoduje istotnego wpływu na warunki aerosanitarnie w rejonie realizacji przedsięwzięcia.

Podobnie znikomy wpływ będzie miał miejsce na lokalne warunki klimatyczne. Ograniczone będzie to głównie do zmian w skali mikroklimatycznej, polegających na zmianie charakteru powierzchni czynnej, tj. z pokrytej roślinnością na powierzchnię pozbawioną roślinności. Zmiana ta będzie miała charakter okresowy, tzn. w czasie kładzenia linii kablowych, potem teren wykopów zostanie zrekultywowany, umożliwiając rozwój roślinności i tym samym powrót do normalnych warunków klimatycznych.

Po zakończeniu prac wykopy pod kable zostaną zasypane i zrekultywowane. W celu zminimalizowania ww. przekształceń, ziemia z wykopu będzie odkładana na miejscu warstwami i w takiej samej kolejności będzie zasypywany wykop. Pozostała, nie wykorzystana ziemia w przypadku braku możliwości odzysku, zostanie wywieziona na miejsca do tego przeznaczone. Zastosowanie metody przewiertu sterowanego przy skrzyżowaniach kabli z ciekami zminimalizuje wpływ planowanej inwestycji na obiekty hydrograficzne. Pozwoli to uniknąć naruszenia brzegów cieków i nie spowoduje naruszenia ich reżimów hydrologicznych oraz zwiększenia ilości rumowiska i zanieczyszczeń w wodach tych cieków.

Eksploatacja linii kablowej w normalnych warunkach pracy nie wiąże się ze zmianą sposobu zagospodarowania terenu ani z powstawaniem odpadów technologicznych. Brak jest podstaw do stwierdzenia negatywnego wpływu na zdrowie ludzi oraz środowisko naturalne pól elektromagnetycznych emitowanych przez analizowany typ obiektu. W trakcie eksploatacji może nastąpić jednak trwałe uszkodzenie elementów instalacji, co wiąże się z ich wymianą na nowe.

Likwidacja przedsięwzięcia współcześnie stosowanymi metodami spowoduje oddziaływanie na środowisko porównywalne z etapem budowy, tzn.:

1. Wystąpią przekształcenia podłoża związane z wykopami niezbędnymi dla likwidacji kabli oraz rekultywacją pokrywy glebowej i przystosowaniem jej do docelowego użytkowania. Na odcinkach, w obrębie których zastosowano bezwykopową lokalizację kabli w gruncie, w celu ich likwidacji zostaną zastosowane metody odwrotne – bezwykopowe wydobywanie, bez naruszania powierzchniowej warstwy litosfery, w tym brzegów cieków i ich reżimów hydrograficznych. Potencjalne zagrożenie dla gruntu stanowić może jego zanieczyszczenie w trakcie awaryjnych wycieków substancji ropopochodnych z rozbiórkowego sprzętu budowlanego, co wyeliminować można przez używanie sprawdzonego, sprawnego sprzętu.
2. Wpływ na lokalne warunki klimatyczne – oddziaływanie to będzie znikome, ograniczone do zmian w skali mikroklimatycznej, polegających na zmianie charakteru powierzchni czynnej, tj. z pokrytej roślinnością na powierzchnię pozbawioną roślinności. Zmiana ta będzie miała charakter okresowy, tzn. w czasie likwidacji linii kablowych, potem teren wykopów zostanie zrekultywowany, umożliwiając rozwój roślinności i tym samym powrót do normalnych warunków klimatycznych.
3. Wpływ na powietrze atmosferyczne – zanieczyszczenie powietrza wynikać będzie głównie z pracy sprzętu budowlanego (prowadzenie wykopów, rozbiórka, transport odpadów). Ruch pojazdów, prowadzenie wykopów i ich zasypywanie, składowanie gleby z urobków spowodują okresową emisję pyłów do atmosfery. Będzie ona miała charakter niezorganizowany, o zasięgu ograniczonym głównie do terenu budowy i nie spowoduje istotnego wpływu na warunki aerosanitarne w rejonie realizacji przedsięwzięcia.

W procesie likwidacji linii elektroenergetycznych nie będzie występować emisja promieniowania elektromagnetycznego.

3. W uzupełnieniu nr 3 nie dokonano w dalszym ciągu oszacowania czasu trwania etapu realizacji inwestycji. Autorzy uzupełnienia wyjaśniają wprawdzie, że możliwe są różne sposoby realizacji inwestycji, jednak nie podjęto prób oszacowania czasu realizacji całego projektu lub poszczególnych jego etapów. Należy zatem przedstawić przewidywany czas trwania projektu dla rozważanych scenariuszy jego realizacji, przy uwzględnieniu możliwego do oszacowania obecnie stopnia szczegółowości.

Ad.3

Jak już wyjaśniono w Uzupełnieniu nr 3 (Wrocław, grudzień 2015 r.), inwestor na chwilę obecną nie jest w stanie szczegółowo oszacować czasu trwania inwestycji, ani jak będą wyglądać dokładnie poszczególne jej etapy. Opracowanie szczegółowego harmonogramu będzie możliwe dopiero po wyłonieniu wykonawców robót oraz inżyniera kontraktu. Niemniej mając na uwadze, iż zasadne jest posiadanie przez organ przynajmniej ogólnej informacji w tym zakresie, wstępne oszacowanie czasu trwania poszczególnych zadań związanych z realizacją inwestycji przedstawiamy w Załączniku nr IV.

4. W zakresie wpływu realizacji turbin i infrastruktury technicznej na wartości botaniczne, faunę dolin cieków wodnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia nadwodne i przydrożne:

– zgodnie z treścią uzupełnienia nr 3 (str. 65), prace przy przebudowie drogi w m. Pichorowice w rejonie zbiorników wodnych (*dot. dz. nr 317, 339, 183/1, 201/1*) zalecono prowadzić pod nadzorem herpetologicznym – należy określić lokalizację odcinka drogi, którego dotyczy to zalecenie (nr działki, długość odcinka drogi, opis); ponadto w treści uzupełnienia wskazano, że należy mieć na uwadze, aby ww. droga nie oddziaływała na podmokły obszar zlokalizowany na dz. nr 317 i 383 obr. Pichorowice - należy wskazać warunki przy przebudowie tej drogi, konieczne do spełnienia dla ochrony tego obszaru,

Ad.4

Nadzór przy drodze w rejonie Pichorowic powinien być prowadzony wzdłuż działek 316/1, 316/2, 319, 370, 391. Łączna długość odcinka to około 1 km. Prace na tym odcinku powinny zostać przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie istniejących zbiorników / terenów podmokłych/ środowisk hydrogenicznych (bez ich zajmowania, zasypywania, innej bezpośredniej ingerencji). Zaplecza budowy, bazy materiałowe i maszynowe należy zlokalizować poza obszarami istniejących zbiorników i terenów podmokłych.

W okresie rozrodczym i migracji płazów prace prowadzić pod nadzorem herpetologicznym polegającym na:

- poszukiwaniu uwięzionych zwierząt w wykopach, ich przemieszczenie poza plac budowy oraz uwolnienie,
 - w przypadku stwierdzenia migracji płazów należy zapewnić ogrodzenie herpetologiczne uniemożliwiające wtargnięcie zwierząt na plac budowy wraz z pułapkami dla płazów (np. w postaci wkopanych przy płotkach wiaderek) i kontrolę jakości tych zabezpieczeń, odłowach i przenoszeniu płazów na stanowiska zastępcze. Specjalista herpetolog powinien wytypować miejsca rozstawienia płotków (dotyczy okolic miejsc rozrodu płazów), a następnie nadzorować prace nad przenoszeniem płazów podczas sprawowanej kontroli na placu budowy. Nadzór powinien być prowadzony w okresie od 1 marca do 30 października.
- w treści uzupełnienia wskazano (str. 67), że prace przy realizacji linii kablowej pomiędzy turbinami EW_05 i EW_07 należy prowadzić pod nadzorem herpetologicznym – należy określić lokalizację terenu, którego dotyczy to zalecenie (nr działki, długość odcinka linii, opis)

Nadzór powinien być prowadzony na działkach 70, 73, 77, 306, 310, 403 i 305 na odcinku około 800 metrów. Prace na tym odcinku powinny zostać przeprowadzone w sposób zapewniający zachowanie istniejących terenów podmokłych/ środowisk hydrogenicznych (bez ich zajmowania, zasypywania, innej bezpośredniej ingerencji). Zaplecza budowy, bazy materiałowe i maszynowe należy zlokalizować poza obszarami istniejących zbiorników i terenów podmokłych.

W okresie rozrodczym i migracji płazów prace prowadzić pod nadzorem herpetologicznym polegającym na:

- poszukiwaniu uwięzionych zwierząt w wykopach, ich przemieszczenie poza plac budowy oraz uwolnienie,
- w przypadku stwierdzenia migracji płazów należy zapewnić ogrodzenie herpetologiczne uniemożliwiające wtargnięcie zwierząt na plac budowy wraz z pułapkami dla płazów (np. w postaci wkopanych przy płotkach wiaderek) i kontrolę jakości tych zabezpieczeń, odłowach i przenoszeniu płazów na stanowiska zastępcze. Specjalista herpetolog powinien wytypować miejsca rozstawienia płotków (dotyczy

okolic miejsc rozrodu płazów), a następnie nadzorować prace nad przenoszeniem płazów podczas sprawowanej kontroli na placu budowy. Nadzór powinien być prowadzony w okresie od 1 marca do 30 października.

- linia kablowa i przebudowa drogi dojazdowej do turbiny EW_28 będzie realizowana w sąsiedztwie siedliska przyrodniczego 91E0 *Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe* – należy wskazać lokalizację siedliska w sąsiedztwie ww. elementów infrastruktury (nr działki).

Wskazane siedlisko zlokalizowane jest na działkach o numerach ewidencyjnych 284/1, 274/4, 317/10. Siedlisko występuje w pobliżu ciek i zbiornika wodnego.

5. W rozdziale 3.9.2.2.2 raportu oraz w pkt 17 uzupełnienia nr 3 (str. 69) zalecono nadzór herpetologiczny przy budowie turbin i infrastruktury technicznej, w miesiącach marzec – październik, w całej wschodniej części farmy (tj. przy realizacji turbin EW_23 – EW_42 oraz prowadzącej do nich infrastruktury technicznej). Natomiast w pkt 18 uzupełnienia (str. 69) zalecono nadzór herpetologiczny tylko przy realizacji turbin EW_5, EW_7 (zachodnia część farmy) i EW_23, EW_24, EW_36, EW_38 (wschodnia część). Zatem zalecone terminy są częściowo rozbieżne, co wymaga wyjaśnienia. Wskazuję, że z analizy treści raportu wynika, że dla ochrony płazów konieczne byłoby prowadzenie nadzoru herpetologicznego przy realizacji prac związanych z budową turbin i infrastruktury technicznej w całej wschodniej części farmy, tj. turbin EW_23 – EW_42 oraz, w części zachodniej, turbin EW_5, EW_7, w miesiącach marzec – październik.

Ad.5

W celu ochrony płazów nadzór herpetologiczny przy realizacji prac związanych z budową turbin i infrastruktury technicznej powinien być w miesiącach marzec – październik w całej wschodniej części farmy, tj. turbin EW_23 – EW_42 oraz w części zachodniej, turbin EW_5, EW_7.

część chiropterologiczna

8. Przedstawione w uzupełnieniu wyniki nasłuchów z punktu 4 wskazują na wysoką i bardzo wysoką aktywność karlika malutkiego na przełomie czerwca i lipca oraz w pierwszej połowie września. Wyniki takie wskazują na konieczność zastosowania wyłączeń znajdującej się w pobliżu turbiny EW_14 w okresie 20 czerwca – 20 lipca oraz 1 – 20 września lub posadowienie tej turbiny w odległości min. 150 m (licząc od skrajnego wychylenia śmigła) od szpaleru zadrzewień wzdłuż drogi Konary – Bielany. Zatem należy wskazać odpowiednie działanie minimalizujące.

Ad. 8

Lokalizacja turbiny EW_14 oddalona jest o około 280m od szpaleru zadrzewień wzdłuż drogi Konary – Bielany, w związku z czym odległość pomiędzy przedmiotowym szpalerem a śmigłem turbiny w skrajnym wychyleniu nie będzie mniejsza niż 150m. Zatem nie ma potrzeby wskazywania dodatkowych działań minimalizujących.

Uwagi dodatkowe:

- w ramach przebudowy drogi dojazdowej w rejonie cieku Jania, pomiędzy turbinami EW_07 i EW_08, poszerzenie drogi może zostać prowadzone w kierunku przeciwnym do cieku, tj. w kierunku wschodnim – w celu ochrony środowisk mogących znajdować się w pobliżu cieków

Jedyny możliwy zasięg rozważanej przebudowy drogi umożliwiającej transport na odcinku pomiędzy lokalizacjami wyznaczonymi pod elektrownie EW07 i EW08 ograniczony jest do ewidencyjnej działki drogowej nr 316 obręb Damianowo. Nie jest możliwe poszerzenie drogi na tereny rolne po stronie wschodniej, ponieważ po pierwsze tereny te nie stanowią własności gminnej, a po drugie obowiązujący dla tego terenu miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (Uchwała nr XLVIII.208.2014 Rady Gminy Udanin z dnia 25 września 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru obrębu Damianowo – Dz. Urz. woj. dolnośląskiego z 2014 r. poz. 5438) ustala przebieg tej drogi, w tym jej szerokość, w liniach rozgraniczających terenu I.KDr/1, które na rozpatrywanym odcinku tożsame są z granicami ewidencyjnymi działki nr 316. Dodatkowo na ostateczny kształt przebudowanej drogi będą miały istotny wpływ normy projektowe (jak np. obliczenia promieni łuków), zapewniające bezpieczne użytkowanie tej drogi.

W związku z powyższym może zaistnieć potrzeba poszerzenia po stronie zachodniej istniejącej drogi, jednak w granicach tej samej działki ewidencyjnej. Na obecnym etapie analiz stwierdzono, że przebudowa drogi w wyżej opisanym zakresie może wymagać wycięcia na całym odcinku w sumie około 5 drzew i zastosowania przepustu. Działania te jednak nie spowodują istotnego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w pobliżu cieków. Negatywny wpływ ewentualnej wycinki drzew i krzewów zostanie zminimalizowany poprzez przeprowadzenie jej poza sezonem lęgowym ptaków, tj. w okresie od 1 sierpnia do 15 marca, przy czym w okresie 1 - 15 sierpnia wycinkę należy prowadzić pod nadzorem specjalisty ornitologa, który przed dokonaniem wycinki dokona oględzin pod kątem obecności ptaków, a w przypadku potwierdzenia ich występowania – wskaże dopuszczalny termin prowadzenia wycinki (w pozostałym okresie - od 15 sierpnia do 15 marca - ww. nadzór nie jest wymagany). Usunięcie drzew w okresie rozrodu nietoperzy, tj. od 15 maja do 30 sierpnia i hibernacji, tj. od 15 listopada do końca lutego oraz usunięcie drzew o pierśnicy powyżej 100 cm w pozostałych okresach roku – poprzedzone zostanie oglądem przez specjalistę chiropterologa pod kątem obecności nietoperzy, który w przypadku potwierdzenia występowania zwierząt wskaże dopuszczalne terminy i sposoby prowadzenia wycinki.

- **przebieg drogi dojazdowej oraz linii kablowej wzdłuż cieków pomiędzy turbinami EW_08 i EW_09 należałoby poprowadzić na całej długości w odległości min. 7 m,**

Przebieg drogi dojazdowej pomiędzy elektrowniami wiatrowymi EW08 i EW09, mimo iż na przeważającym odcinku poprowadzony zostanie w granicach działek rolnych (działki nr 50 i 51 obręb Damianowo, na których planuje się posadowienie również elektrowni wiatrowych), jest ograniczony ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Uchwała nr XLVIII.208.2014 Rady Gminy Udanin z dnia 25 września 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru obrębu Damianowo – Dz. Urz. woj. dolnośląskiego z 2014 r. poz. 5438). Plan ten narzuca obsługę komunikacyjną ww. elektrowni z drogi dojazdowej do gruntów rolnych IKDr/1, w liniach rozgraniczających ten teren. Został on wyznaczony w obrębie Damianowo na działkach nr 50, 51, 304dr oraz 401w, w sąsiedztwie cieków znajdujących się w granicach działek nr 401 obr. Damianowo (gm. Udanin) oraz 174 obr. Marcinowice (gm. Mściwojów). Linie kablowe planuje się poprowadzić bezpośrednio wzdłuż planowanej drogi dojazdowej.

W związku z powyższym nie jest możliwe zachowanie wskazanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu odległości 7m od ww. cieków. Jednakże nie przewiduje się bezpośredniej ingerencji inwestycji w ich środowisko, poza skrzyżowaniem planowanej drogi i linii kablowej z ciekami (działka nr 401w) na wysokości działki nr 51, gdzie zastosowane zostaną odpowiednie przepusty. Inwestycja nie spowoduje istotnego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego związanego z tymi ciekami.

- **w ramach przebudowy drogi dojazdowej do turbin EW_12 i EW_13 w rejonie cieku na płu. od m. Konary, poszerzenie drogi może zostać prowadzone w kierunku przeciwnym do cieku, tj. w kierunku wschodnim.**

Podobnie jak w przypadku przebudowy drogi na odcinku pomiędzy EW07 i EW08, także pomiędzy elektrowniami EW13 i EW12 zakres obszaru, w granicach którego może zostać dokonana przebudowa istniejącej drogi, określają linie rozgraniczające teren I.KDr/3 oznaczone na rysunku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru obrębu Konary (Uchwała Nr XLVIII.211.2014 Rady Gminy Udanin z 25 września 2014 r. – Dz. U. woj. dolnośląskiego 2014 r., poz. 5440) i tożsame z granicami ewidencyjnymi działki drogowej nr 329/1 obr. Konary. W związku z tym ograniczeniem, a także ze względu na konieczność dostosowania parametrów drogi do obowiązujących norm (jak np. odpowiednie promienie łuków), zapewniających bezpieczne użytkowanie tej drogi, brak jest możliwości poszerzenia przedmiotowej drogi jedynie po stronie wschodniej. Jednakże dotychczasowe analizy wskazują, iż przebudowa na wysokości działek położonych wzdłuż tej drogi o nr 209, 208, 207 i 204 (obr. Damianowo) nie powinna spowodować jakiegokolwiek ingerencji w środowisko cieku biegnącego wzdłuż rozważanej do przebudowy drogi (poza obszarem wyznaczonym pod zjazd do EW12, gdzie zastosowany zostanie przepust), ponieważ ciek na tym odcinku ma dość regularny przebieg, co zapewnia wystarczającą szerokość pasa po stronie wschodniej cieku na poszerzenie istniejącej drogi. Jedynie na odcinku ok. 100m, na wysokości poniżej działki nr 406 (obr. Damianowo) może być konieczna regulacja cieku oraz zastosowanie przepustów – na skrzyżowaniu z ciekami na wysokości działki nr 342 obr. Konary oraz przy zjeździe do EW13. Są to jednak działania, które nie spowodują istotnego pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w tym rejonie.

Dodatkowo chcemy zaznaczyć, że ustalenia wyżej przytoczonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zostały pozytywnie zaopiniowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu na etapie ich sporządzania.